

Ammatillisen koulutuksen pedagogiset raamit Ekamissa

SISÄLLYS

Tutkinnot	3
Koulutusmuodot	4
Tiedottaminen	5
Hakeutuminen opiskelijaksi	5
Opiskelijoilta perittävät maksut	6
Opiskeluoikeuden alkaminen, keskeyttäminen ja päätyminen	7
Henkilökohtaistaminen	9
Ohjaus ja tuki	10
Osaamisen hankkiminen eri oppimisympäristöissä	11
Osaamisen osoittaminen näytössä	12
Osaamisen arviointi	13
Todistukset	14
Opiskelijapalaute	14
Päätöksiin liittyvä muutoksenhaku	15

Tutkinnot

Ammatillisia tutkintoja ovat perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Tutkintokoulutuksen tavoitteena on suorittaa joko koko tutkinto tai tutkinnon osa/osia. Tutkinnot ja tutkinnon osa määritellään osaamispisteinä (osp), jotka määrittelevät osaamisen laajuuden. Se ei tarkoita esimerkiksi opintojen kestoa.

Tutkintotaso	Kuvaus	Laajuus osaamispisteinä	Voimaantulo
Perustutkinto (pt)	Perustutkinnossa osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen vähintään yhdellä osa-alueella.	180	1.8.2018 alkaen. Mikäli opinnot on aloitettu ennen vuotta 2018, opiskelija voi suorittaa tutkinnon vanhojen perusteiden mukaisesti 31.12.2021 asti.
Ammattitutkinto (at)	Ammattitutkinnossa osoitetaan työelämässä tarvittavaa ammattitaitoa, joka on perustutkintoa syvällisempää tai kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin.	120, 150 tai 180 Laajuus määritellään tutkinnon perusteissa	Uudet ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen perusteet tulevat voimaan asteittain 1.1.2019 mennessä. Jos opiskelija on aloittanut ammattitutkinto-/erikoisammattitutkinto-opinnot 1.1.2018 jälkeen, mutta uudet tutkinnon perusteet eivät vielä ole voimassa, hän saa edetä voimassa olevien perusteiden mukaan ja hänellä on oikeus suorittaa tutkinto niiden mukaisesti 31.12.2021 asti.
Erikois-ammattitutkinto (eat)	Erikoisammattitutkinnossa osoitetaan työelämässä tarvittavaa ammattitaitoa, joka on ammattitutkintoa syvällisempää ammatinhallintaa tai monialaista osaamista.	160, 180 tai 210 Laajuus määritellään tutkinnon perusteissa	

Taulukko 1. Amatilliset tutkinnot

Perustutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista (yto).

Kuvio 1. Perustutkinnon rakenne

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista, joista vähintään yksi on aina pakollinen osa ja vähintään yksi valinnainen tutkinnon osa. Tutkinnon perusteet määrittelevät kunkin tutkinnon muodostumisen. Kaikkien tutkintojen perusteet löytyvät eperusteet.opintopolku.fi.

Ammatillisen osaamisen lisäksi kaikessa opiskelussa vahvistuvat elinikäisen oppimisen avaintaidot. Näitä ovat muun muassa digitaalinen osaaminen, yrittäjyys sekä viestintä ja vuorovaikutus.

Koulutusmuodot

Tutkintokoulutus valmistaa ammatillisten tutkintojen tai tutkinnon osien suorittamiseen (pt, at, eat).

Oppisopimuskoulutus on tutkintokoulutusta, joka valmistaa suorittamaan ammatillisia tutkintoja, tutkinnon osia tai tutkinnon osan osia. Oppisopimuksen taustalla on aina opiskelijan ja työnantajan välille solmittu työsopimus. Oppisopimuksessa opiskelija saa palkkaa työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana. Oppisopimuksen voi solmia koko tutkinnon tai tutkinnon osan mittaiseksi. Oppisopimus on mahdollinen myös yrittäjälle.

Työvoimakoulutus on yhdessä työ- ja elinkeinohallinnon (TE)-hallinnon kanssa suunniteltu koulutus, johon TE-toimisto valitsee opiskelijat. Koulutus voi olla tutkintokoulutusta tai myös ilman tutkintotavoitetta, jolloin se on ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää.

VALMA on tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, joka muodostuu valinnaisista koulutuksen osista, ei tutkinnon osista. VALMAssa laajuus on 60 osp, ja se tulee suorittaa maksimissaan yhdessä vuodessa.

Tiedottaminen

Valtioneuvoston asetuksen ammatillisesta koulutuksesta 23§ mukaan koulutuksen järjestäjänä tiedotamme Ekamissa:

- tutkintojen ja valmentavien koulutusten suorittamismahdollisuuksista ja muusta järjestettävästä koulutuksesta
- hakumenettelyistä
- opiskelijoiden valintaperusteista
- tutkintokoulutuksen ja valmentavan koulutuksen yksilöllisistä valinnan mahdollisuuksista
- ammatillisen koulutuksen toteuttamistavoista ja oppimisympäristöistä
- tutkinnon osien ja valmentavan koulutuksen osien järjestämisestä yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien, työelämän, nuorten työpajojen tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa
- opetuksesta, opinto-ohjauksesta sekä muusta tarjolla olevasta ohjauksesta ja tuesta, mukaan lukien opiskelunvalmiuksia tukevat opinnot ja erityinen tuki
- ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 105 §:ssä tarkoitetuista opiskelijoilta perittävistä maksuista

Osa asioista on Ekami-tasoisia, osa alakohtaisia. Alakohtaisen tiedottamisen asioiden ajantasaisuudesta vastaa kukin ala. Tiedottamista tapahtuu kullekin asialle luonteissa yhteyksissä.

Hakeutuminen opiskelijaksi

Ekamiin voi hakeutua suorittamaan ammatillista tutkintoa tai VALMA-koulutusta. Opiskelijaksi haetaan valtakunnallisen yhteisvalinnan tai jatkuvana hakuna Ekamin verkkosivujen kautta, josta löytyvät kaikki tarjolla olevat koulutuksemme (jatkuva haku, työvoimakoulutukset ja muu koulutustarjonta) sekä tiedot valintakriteereistä ja menettelyistä.

Keväisin järjestettävä valtakunnallinen yhteishaku on tarkoitettu peruskoulun juuri päättäneille hakijoille. Myös VALMA-koulutukseen hakeudutaan erillisen yhteishaun kautta, joka järjestetään yleensä alkukesästä. Jatkuvassa haussa Ekami päättää opiskelijaksi ottamisesta määriteltyjen valintakriteerien perusteella. Valinnassa noudatetaan aina yhdenvertaisia valintaperusteita.

Työvoimakoulutuksessa opiskelijavalinnan tekee TE-toimisto. Jos hakija on työtön ja TE-toimiston asiakas, tulee hakijan sopia koulutukseen hakeutumisesta TE-toimiston virkailijan kanssa ennen hakemista. Oppisopimuskoulutukseen valinnan edellytyksenä on työsopimus alan työpaikassa.

Hakijan terveydentila tai toimintakyky eivät ole esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Poikkeuksena ovat niin sanotut SORA-tutkinnot, joihin sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Näihin ei voida ottaa henkilöä, joka ei kykene käytännön työtehtäviin oppilaitoksessa, työpaikalla tai muissa oppimisympäristöissä.

Hakijoille ei enää järjestetä valtakunnallista kielikoetta eikä riittävää kielitaidon tasoa määritellä valtakunnallisesti. Koulutuksen järjestäjä arvioi, riittääkö hakijan kielitaito opintoihin. Arviossa otetaan huomioon kielitaidon kehittyminen opintojen aikana.

Jos meillä ei ole hakijan tarpeita vastaavaa koulutusta tai opiskelija ei saa hakemaansa paikkaa, opinto-ohjaajat ohjaavat hakijan toisen koulutuksen järjestäjän tai muiden palveluiden piiriin.

Opiskelijoilta perittävät maksut

Perustutkinto- ja VALMA-koulutus ovat aina maksuttomia, samoin TE-hallinnon hankkimat koulutukset sekä näiden mahdolliset pääsy- ja soveltuvuuskokeet. Opiskelijalle koulutuksen jälkeen jäävistä materiaaleista ja tarvikkeista voidaan periä maksu.

Ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkinnoissa sekä muussa ammatillisessa koulutuksessa voidaan periä kohtuullinen opiskelumaksu, jolla katetaan osittain koulutuksen järjestämisen kustannuksia.

Perustutkinto- ja VALMA-koulutuksessa todistukseen merkityn arvosanan korottamisesta voidaan periä maksu silloin, kun henkilö ei enää ole Ekamin opiskelija.

Opiskeluoikeuden alkaminen, keskeyttäminen ja päättäminen

Opiskelijan opiskeluoikeus alkaa, kun hänet otetaan opiskelijaksi. Opiskeluoikeus päättyy, kun hän on suorittanut tutkinnon tai tutkinnon osan/osat tai VALMA-koulutuksen tai muun koulutuksen, johon hänet on otettu opiskelijaksi. Opiskeluoikeus päättyy myös, kun opiskelija eroaa itse, kun hänen opiskeluoikeutensa peruutetaan, opiskelija katsotaan eronneeksi tai oppisopimus puretaan.

Jos opiskelija haluaa perustelluista syistä vaihtaa tutkintoa tai erota oppilaitoksesta, velvollisuutemme on yhdessä opiskelijan kanssa selvittää, mikä muu koulutus voisi vastata hänen tarpeitaan tai ohjata hänet muiden palveluiden asiakkaaksi.

OPISKELUOIKEUDEN VÄLIAIKAINEN KESKEYTTÄMINEN

Opiskelijalla on oikeus väliaikaisesti keskeyttää opiskeluoikeutensa siksi ajaksi, kun hän on suorittamassa asevelvollisuuttaan, siviilipalvelustaan tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta tai hän saa sairauspäivärahaa, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Lisäksi opiskeluoikeus voidaan opiskelijan pyynnöstä väliaikaisesti keskeyttää muusta perustellusta syystä.

OPISKELUOIKEUDEN PERUUTTAMINEN

Kun tutkintoon tai ammatissa toimimiseen liittyy alaikäisten, potilas- tai asiakasturvallisuuden taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, opiskeluoikeus voidaan peruuttaa, jos (ns. SORA-laki)

- opiskelija on vaarantanut toistuvasti/vakavasti koulutuksessa toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden ja osoittautunut soveltumattomaksi toimimaan koulutukseen liittyvissä käytännön työtehtävissä
- on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään täytä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä
- opiskelija on hakeutuessaan salannut tiedon aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta, joka olisi voinut estää hänen ottamisensa opiskelijaksi
- koulutukseen liittyvät käytännön tehtävät edellyttävät työskentelyä alaikäisten parissa ja opiskeluoikeuden peruuttaminen on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi ja opiskelija on tuomittu rangaistukseen rikoslain mukaan.

Lisätietoja:

- Opas SORA-säädösten ja -määräysten toimeenpanoon ammattikoulutuksessa: (OPH):http://www.oph.fi/download/170668_koulutuksen_jarjestajille_keinoja_puuttua_opiskeluun_soveltumattomuuteen.pdf
- Laki ammatillisesta koulutuksesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>

Opiskeluoikeuden peruuttamisesta päättää Ekamin nimeämä monijäseninen toimielin, jossa on koulutuksen järjestäjän, opiskeluhuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustus sekä koulutussopimus- ja oppisopimustyöpaikan edustaja.

Ennen opiskeluoikeuden peruuttamista on hankittava asiaa koskeva kirjallinen selvitys sekä kuultava opiskelijaa (alaikäisen kohdalla myös huoltajaa). Peruuttamisesta tehdään kirjallinen päätös.

OPISKELIJAN ERONNEEKSI KATSOMINEN

Opiskelijan tulee osallistua omassa HOKSissaan sovittuun osaamisen hankkimiseen. Jos hänellä ei ole poissaoloilleen perusteltua syytä tai opinnot eivät etene, opiskelija voidaan katsoa eronneeksi.

OPISKELUOIKEUDEN PALAUTTAMINEN

Opiskelija voi hakea koulutuksen järjestäjältä peruutetun opiskeluoikeuden palauttamista. Opiskeluoikeus tulee palauttaa, jos sitä hakeva osoittaa, ettei peruuttamisen aiheuttaneita syitä enää ole. Opiskeluoikeuden palauttamisesta päättää Ekamin nimeämä monijäseninen toimielin.

OPPISOPIMUKSEN PÄÄTTYMINEN JA PURKAMINEN

Oppisopimus lakkaa, kun oppisopimusaika päättyy tai kun sopimus puretaan. Sopimus voi päättyä esimerkiksi opiskeluoikeuden peruuttamiseen. Sopimuksen purku tapahtuu yleisimmin työnantajan ja opiskelijan yhteisellä sopimuksella. Sopimuksen voi purkaa myös koulutuksen järjestäjä opiskelijaa ja työnantajaa kuultuaan, jos työpaikalla ei noudateta lakia ammatillisesta koulutuksesta tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai oppisopimuksen ehtoja.

TE-HALLINNON HANKKIMASSA KOULUTUKSESSA OPISKELEVA

Työvoimakoulutuksessa opiskeluoikeus alkaa ja päättyy TE-hallinnon päättämänä ajankohtana. TE-hallinnon hankkimassa koulutuksessa opiskelevan opiskeluoikeudesta päättää TE-hallinto. Jos opiskelija on poissa ilmoittamatta ja ilman perusteltua syytä viisi

peräkkäistä koulutuspäivää, asiasta ilmoitetaan TE-hallinnolle, joka tekee asiassa opiskeluoikeuden päättymispäätöksen.

Henkilökohtaistaminen

Henkilökohtaistaminen tehdään kaikille ammatillisessa koulutuksessa tutkintoa tai sen osaa suorittaville sekä VALMAN opiskelijoille. Henkilökohtaistamiseen perustuvassa koulutuksessa hankitaan vain puuttuvaa osaamista. Opiskelijan aiempi osaaminen tunnustetaan opiskelijan esittämien asiakirjojen, esimerkiksi tutkintotodistus tai pätevyyskortit (mm. hygieniapassi, tilityökortti) tai työtodistus ja muun selvityksen, esimerkiksi osaamiskartoitus, haastattelu, työnäyte, perusteella. Osaamisen tunnustamisessa on noudatettava tutkinnon perusteita ja tutkinnon muodostumissääntöjä, osaamista siis verrataan tutkinnon perusteiden vaatimuksiin. Toimintaohje osaamisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen (katso ohjeistus intrasta: *peruskoulutuksen välilehti – yleiset asiat –kansio – ammatillisen koulutuksen pedagogiset raamit –kansio*).

Henkilökohtaistaminen varmistaa, että tutkinnon suorittamisaika, opiskelun kesto, opiskelutavat ja oppimisympäristöt ovat tarkoituksenmukaisia ja että opiskelija saa tarvitsemansa ohjauksen ja tuen saavuttaakseen tavoitteeksi asetetun osaamisen. Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) tehdään yhdessä opiskelijan kanssa ja se perustuu aina yksilöllisiin tarpeisiin. Siinä huomioidaan opiskelijan elämäntilanne ja aiemmin hankkima osaaminen. HOKS on opiskelijan henkilökohtaisen opintopolun toteutumisen suunnitelma ja siihen kirjataan myös tarvittavat ohjauksen ja tuen toimenpiteet sekä opiskelijan urasuunnitelma. HOKS on yhteinen työväline, jota pitää päivittää säännöllisesti opintojen edetessä. Hoksajaopettajat huolehtivat yhdessä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa opiskelijan polun toteutumisesta ja tarvittavista HOKS-kirjauksista. Työpaikan edustaja ja TE-hallinnon edustaja ovat mukana silloin, kun he ovat osallistuneet HOKSin laadintaan ja päivittämiseen.

HOKS laaditaan aina mahdollisimman aikaisessa vaiheessa opintojen alettua. Oppisopimuskoulutukseen hakijalle HOKS tehdään tarvittavin osin jo ennen koulutuksen alkua, koska suunnitelma pitää olla liitettävissä oppisopimukseen sopimusta hyväksyessä.

HOKS hyväksytään ensimmäistä kertaa allekirjoitettuna (paperi/sähköinen). HOKS pidetään ajantasaisena ja sitä pitää päivittää tarpeisiin pohjautuen säännöllisesti tutkinnon suorittamiseen tai koulutuksen päättymiseen saakka. Päivitysten osalta riittää, että ne tehdään tavalla, josta on jälkikäteen todennettavissa kaikkien osapuolien hyväksyntä.

Ohjaus ja tuki

Opiskelijan oikeutena on saada kaikissa oppimisympäristöissä opetusta ja ohjausta, jotka mahdollistavat HOKSiin asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Kaikki ohjaustoiminta on aina luottamuksellista.

Ohjaus ja tuki perustuvat opiskelunvalmiuksien kartoittamiseen ja henkilökohtaistamisen aikana esille tulleisiin yksilöllisiin tarpeisiin. Jos opiskelijalla todetaan erityisen tuen tarve, esim. oppimisvaikeuksia, vamma tai sairaus, suunnitelma ohjauksen ja tuen toimenpiteistä kirjataan HOKSiin. Perustutkinnossa erityinen tuki pitää sisällään arvioinnin mukauttamisen (ks. sivu 13).

Ohjauksen roolit ja vastuut Ekamissa:

https://www.ekami.fi/sites/default/files/media/dokumentit/Hankkeet/moniammatillisen_ohjauksen_malli_2018.pdf

Uraohjaus on osa henkilökohtaistamista ja HOKSia. Urasuunnittelutaitojen opettaminen ja oppiminen lisäävät opiskeluun osallistumista ja sitoutumista, parantavat oppimiskykyä ja opintojen edistymistä sekä edistävät työelämään siirtymistä, työelämässä enenemistä, lisäopintoihin hakeutumista ja työllistymistä.

Urasuunnittelu koulutukseen hakeutumisen aikana tarkoittaa hakijan lähtötilanteen kartoittamista ja hänen ohjaamistaan tarpeitaan parhaiten vastaaviin opintoihin. Urasuunnittelulla opintojen alussa autetaan opiskelijaa suunnittelemaan opintojaan urasuunnitelmansa tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelmaa päivitetään opintojen aikana.

Urasuunnittelulla opintojen aikana tuetaan opiskelijan persoonallisuuden kasvua. Urasuunnitelmaa päivitetään opiskelijan työelämästä saamien kokemusten perusteella, kehitetään ja ylläpidetään opiskelijan urasuunnittelutaitoja ja tiedotetaan opiskelijoille mahdollisuuksista hankkia osaamista eri tavoilla.

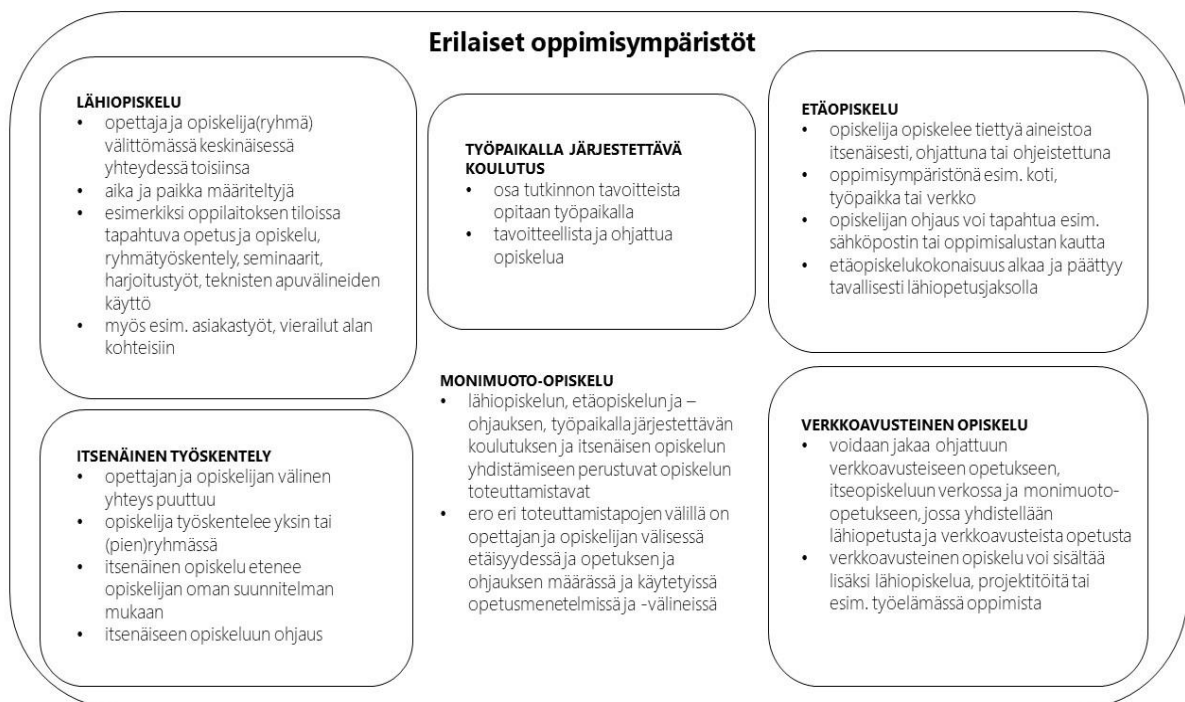
Uraohjaus opintojen loppuvaiheessa tarkoittaa opiskelijan ohjaamista jatko-opintoihin ja työelämään. Ammatillisen tutkinnon suorittanut voi hakeutua opiskelijaksi sekä ammattikorkeakouluun että yliopistoon. Tutkinnot antavat yleisen jatko-opintokelpoisuuden.

Osaamisen hankkiminen eri oppimisympäristöissä

Jokaisen opiskelijan kohdalla on kyse yksilöllisestä oppimistarpeesta, joka syntyy osaamisen tunnustamisen ja muiden oppimistarpeiden perusteella. Oppimisessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Oppimisen tueksi suunnitellaan opiskelijan tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Tutkintokoulutuksessa oleva opiskelija voi tarvittaessa osallistua opiskeluvalmiuksia tukeviin opintoihin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot toteutetaan selkeästi omina ajanjaksoinaan. Opiskelija saa tällöin osaamista, joka antaa hänelle edellytykset edetä opinnoissaan. Yksilöllinen tarve perustellaan HOKSiin.

Kuvio 2. Erilaiset oppimisympäristöt

Työpaikalla järjestettävä koulutus toteutetaan joko koulutusopimuksena tai oppisopimuksena. Koulutusopimus on Ekamin ja työpaikan välinen kirjallinen sopimus. Koulutusopimuksen tavoitteena voi olla yksi tai useampi tutkinnon osa tai niitä pienempi kokonaisuus. Taustalla ei saa olla työsuhdetta eikä opiskelijalle tai yritykselle saa maksaa korvausta, palkkaa tai vastiketta.

Työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja näyttöjen osalta työnantaja osallistuu työpaikalla järjestettävän koulutuksen suunnitteluun ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laatimiseen, hyväksymiseen ja päivittämiseen. HOKSissa

on määritelty tarkat työtehtävät, joiden avulla tarvittavaa osaamista työpaikalla voidaan hankkia. HOKS on liitettävä koulutus sopimukseen.

Työpaikalla opiskelijaa ohjaavat kaikissa koulutusmuodoissa työpaikan nimeämät vastuulliset ohjaajat. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on perehdyttää työpaikkaohjaajat tehtäväänsä. Työpaikalla järjestettävää koulutusta ohjaa myös opettaja tai muu koulutuksen järjestäjän edustaja. Yhdessä nämä ohjaajat antavat opiskelijalle palautetta osaamisen kehittymisestä.

Osaamisen osoittaminen näytössä

Hankittu osaaminen näytetään työelämässä aidoissa työtilanteissa ja -prosesseissa. Näyttöympäristön tulee mahdollistaa tutkinnon perusteissa määrätyn osaamisen osoittaminen. Jo suunnitteluvaiheessa on varmistettava, että työpaikka sopii näytön toteutukseen. Perustellusta syystä näyttö voidaan järjestää myös muualla (esimerkiksi oppilaitos, oma työmaa, työpaja). Näyttöä on mahdollista jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa, jotta osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu. Näytössä osoitettua osaamista voidaan myös täydentää (suullinen haastattelu, kirjallinen tehtävä tms.) siten kuin tutkinnon perusteet sen mahdollistavat.

Näyttö suunnitellaan aina yksilöllisesti ja tutkinnon osittain HOKSiin. Näyttö järjestetään mahdollisimman pian sen jälkeen, kun opiskelijalla on riittävä osaamista. Opiskelija voi osallistua näyttöön osaamisen hankkimistavasta riippumatta. Siihen voi osallistua myös ilman tutkintokoulutukseen osallistumista. Perustutkinnossa yhteisten tutkinnon osien osaaminen voidaan näyttää osana tutkinnon osan näyttöä tai tarvittaessa myös muulla tavoin (kirjallinen/suullinen).

Opiskelijalla on oikeus saada jatkuvaa palautetta osaamisensa kehittymisestä myös näytön aikana näytön arvioijilta.

Työelämätoimikunnat

Työelämätoimikuntien tehtävänä on osallistua ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen sekä ammatillisten tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämiseen. Toimikunnat osallistuvat näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadun varmistamiseen muun muassa seuraamalla valtakunnallista palaute-, seuranta- ja arviointitietoa ja tekemällä vierailukäyntejä näyttöympäristöihin.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arvioinnilla annetaan tietoa opiskelijan osaamisesta, varmistetaan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten saavuttaminen ja kehitetään edellytyksiä itsearviointiin. Osaamista arvioidaan tutkinnon osittain monipuolisesti ja verrataan tutkinnon perusteiden vaatimuksiin. Arvioinnin tulee kattaa kaikki vaatimukset. Arvioijien on suoritettava arviointi viivytyksettä sen jälkeen, kun näyttö on ohi. Opiskelijalle on aina annettava mahdollisuus itsearviointiin, mutta se ei saa vaikuttaa osaamisen arviointiin eikä arvosanaan.

Osaamisen arvioinnin näytössä toteuttavat kaksi Ekamin nimeämää arvioijaa, joista toinen edustaa työelämää (työnantaja, työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja) ja toinen on opettaja (pedagogisesti pätevä ja kelpoinen tai erityisestä syystä joku muu Ekamin edustaja). Erityisestä syystä (esimerkiksi viivästys) arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa. Silloin kun yhteisen tutkinnon osa tai sen osa-alue näytetään näytössä ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä, osaamisen arvioinnissa voidaan kuulla työelämän edustajaa.

Kummankin arvioijista on seurattava paikan päällä näyttöä siinä määrin, että opiskelijan osaamisesta saadaan kattava ja luotettava kuva. Arvioijat tekevät yhdessä osaamisen arvioinnista päätöksen arviointikeskustelussa. Keskustelun aikana opiskelija voi olla paikalla, mutta arviointipäätöksen tekemiseen hän ei osallistu.

Arvioijien kelpoisuus arviointitehtävään

Arvioijilla pitää olla riittävä ammattitaito ja osaaminen arvioitavasta tutkinnosta / tutkinnon osasta, riittävä ammattitaito arvioitavalla alalla sekä riittävä perehtyneisyys arviointiin ja tutkinnon perusteisiin. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on perehdyttää työelämän arvioijat osaamisen arviointiin ja tutkinnon perusteisiin.

Arvioijien esteellisyys perustuu hallintolain 27–29 pykälisiin (arvioija ei saa olla lähisukulainen tai muuten läheinen).

Tutkinnoissa ja VALMA-koulutuksessa arvosanan yhteisistä tutkinnon osista tai sen osa-alueista antaa aina yto-opettaja. VALMA-koulutuksessa arvioinnin toteuttaa ja siitä päättää yksi arvioija.

Arvioinnin perusteella annetaan arvosana arviointiasteikon mukaisesti. Perustutkinnossa ammatilliset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla 1–5, yhteiset tutkinnon osat asteikolla hyväksytty–hylätty ja niiden osa-alueet asteikolla 1–5. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä VALMA-koulutus arvioidaan asteikolla hyväksytty–hylätty. Jos osaamisen arvioinnin päätöksenä on hylätty, opiskelijalle järjestetään mahdollisuus näytön uusimiseen sekä tarvittaessa myös hyväksytyn arvosanan korottamiseen.

Jos perustutkinnossa on mukautettu (mukauttaminen = yksilöllinen osaamisen arviointi) arviointia tai tavoitteesta on poikettu joiltakin osin, osaamista verrataan HOKSissa asetettuihin yksilöllisiin tavoitteisiin. Tutkinnon perusteet määrittelevät, miltä osin mukauttaminen perustutkinnossa on mahdollista. Arviointi mukautetaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä. Mukauttamisessa opiskelijalle laaditaan oma mukautettu arviointiasteikko M5–M1. Lisäksi osaamista arvioidaan todistukseen sanallisesti. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan kohdalla opiskelijaa ja tämän huoltajaa on kuultava ennen erityisen tuen ja mukauttamisen päätösten tekemistä.

Kaikesta arvioinnista tehdään päätös, se dokumentoidaan ja annetaan opiskelijalle tiedoksi. Opiskelijalle on varattava tilaisuus tutustua kirjalliseen tai muutoin tallennettuun osaamisen arvioinnin perusteella syntyneeseen arviointiaineistoon. Halutessaan opiskelija voi pyytää sekä arvioinnin tarkistamista että sen oikaisua (ks. sivu 15). Arviointiaineistoa on säilytettävä vähintään kuusi kuukautta arvosanan antamisesta.

Todistukset

Tutkintotodistuksen tai todistuksen suoritetusta koulutuksesta saa, kun on suorittanut tutkinnon tai koulutuksen kokonaan hyväksytysti. Todistuksen saa myös suoritetusta tutkinnon osasta tai osista. Todistuksiin on aina liitettävä opintosuoritusote.

Opiskelijan erotessa oppilaitoksesta hän saa todistuksen suoritetuista opinnoista.

Opiskelijapalaute

Valtakunnallisella Amispalautteella kerätään opiskelijoilta tietoa henkilökohtaistamisesta, opintojen suunnittelusta, opiskelijan hyvinvointiin liittyvistä asioista ja työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta. Palaute otetaan kaksi kertaa koulutuksen aikana (alku- ja loppupalaute) tutkintokoulutuksessa olevilta opiskelijoilta. Työvoimakoulutuksessa olevat opiskelijat täyttävät OPAL-palautteen.

Päätöksiin liittyvä muutoksenhaku

Tehtyihin päätöksiin voi vaatia oikaisua / hakea muutosta seuraavasti:

Aika	Laki	Mistä haetaan	Oikaisuvaatimuksen/muutoksenhaun aihe
14 päivän kuluessa	hallintolainkäyttölaki	hallinto-oikeus muutos	<ul style="list-style-type: none"> kirjallinen varoitus määräaikainen erottaminen opiskeluoikeuden pidättäminen
	hallintolainkäyttölaki	opiskelijoiden oikeusturvalautakunta muutos	<ul style="list-style-type: none"> opiskeluoikeuden peruuttaminen tai palauttaminen
	laki ammatillisesta koulutuksesta	arvioijat muu koulutuksen järjestäjä	<ul style="list-style-type: none"> arvioinnin tarkistaminen
	laki ammatillisesta koulutuksesta	työelämätoimikunta oikaisu	<ul style="list-style-type: none"> osaamisen arviointi tutkintokoulutuksessa
	laki ammatillisesta koulutuksesta	rehtori oikaisu	<ul style="list-style-type: none"> osaamisen arviointi VALMA-koulutuksessa
30 päivän kuluessa	hallintolaki	aluehallintovirasto oikaisu	<ul style="list-style-type: none"> VALMAN suoritusaika opiskelijaksi ottaminen erityinen tuki arvioinnin mukauttaminen ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen huumausainetestin esittämisvelvollisuus opiskelijan oikeus opiskeluoikeuden väliaikaiseen keskeyttämiseen opiskelijan eronneeksi katsominen
	hallintolainkäyttölaki	hallinto-oikeus muutos	<ul style="list-style-type: none"> oikeus maksuttomaan ruokailuun erityistä tukea saavan tai oppisopimusopiskelijan opintososiaaliset etuudet

Oikaisu- tai muutoksenhaku-aika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.